

СОЧКА АНДРІЙ АНДРІЙОВИЧ (до 85-річчя від дня народження)

Андрій Андрійович Сочка народився 27 березня 1930 року в м. Перечин Закарпатської області у сім'ї вчителів.

Основні біографічні дані [4, с. 1–97]:

- 1936–1946 рр. – навчався у початковій та середній школі;
- 1947–1953 рр. – студент медичного факультету Ужгородського державного університету (УжНУ);
- 09.1953–11.1958 рр. – головний лікар Порошківської дільничної лікарні Перечинського району. У 1956 році пройшов 6-місячні курси з внутрішніх хвороб у Київському інституті удосконалення лікарів. Цікава деталь, у 1945 році Ф.С. Керекеш за дорученням обласного відділу охорони здоров'я організував дільничну лікарню у с. Порошково, у якій працював декілька місяців. А в 1967–1970 роках А.А. Сочка та Ф.С. Керекеш працювали разом на кафедрі факультетської терапії УжДУ.

- 11.1958–09.1960 рр. – завідувач кардіоревматологічним кабінетом при терапевтичному відділенні Ужгородської обласної клінічної лікарні;
- 09.1960–08.1963 рр. – аспірант кафедри пропедевтики і госпітальної терапії Ужгородського державного університету;
- 09.1963–08.1967 рр. – асистент кафедри пропедевтики і госпітальної терапії Ужгородського державного університету;
- 09.1967–06.1993 рр. – доцент кафедри факультетської терапії Ужгородського державного університету. Рішенням ВАК МВ і ССО СРСР від 11 жовтня 1968 року А.А. Сочка затверджений у вченому званні доцента по кафедрі «внутрішні хвороби». Атестат доцента МДЦ № 045470 А.А. Сочці виданий 11 листопада 1968 року.

З 1 вересня 1993 року, враховуючи багаторічний педагогічний досвід та всесторонню клінічну підготовку А.А. Сочки, наказом ректора УжНУ був переведений на посаду доцента кафедри інтернатури факультету підвищення кваліфікації лікарів [4, с. 50].

Наукова робота

Науковою роботою А.А. Сочка почав займатися ще у студентському терапевтичному гуртку, старостою якого був впродовж останніх двох років перед закінченням медичного факультету. Керував гуртком завідувач кафедри терапії професор В.М. Слишко. Оскільки у той час ревматичні захворювання займали провідне місце у групі серцево-судинних захворювань, то в гуртку студенти вивчали захворюваність на ревматизм серед дорослого населення в м. Ужгород та області. З отриманими даними студенти виступали на студентських конференціях університету.

Серцево-судинними захворюваннями, і особливо ревматизмом, їх розповсюдженістю та лікуванням у подальшому Андрій Андрійович займався протягом усього життя.

Він детально вивчав дію мінеральних вод, зокрема у санаторії «Синяк», на патогенетичні ланки розвитку ревматизму, біохімічні зміни в організмі даної групи хворих під дією сульфідних мінеральних ванн тощо. Отримані дані доповідались на всесоюзних та республіканських з'їздах та конференціях, публікувались у фахових медичних виданнях. Підсумком проведеної копійної роботи була кандидатська дисертація на тему «Лечение больных ревматизмом на закарпатском бальнеологическом курорте «Синяк», яку Андрій Андрійович успішно захистив на засіданні Вченої ради Вінницького медичного інституту імені М.І. Пирогова 19 травня 1966 року. Диплом кандидата наук ММД № 012477 ВАКом видано 22 жовтня 1966 року.

А. А. Сочка також вивчав миш'яковисті води, які використовуються для лікувальних процедур в санаторії «Гірська Тиса», що в селі Кваши на Рахівщині, та кремнієві термальні води в санаторії «Кооператор» (с. Нижнє Солотвино Ужгородського району).

У подальшому Андрій Андрійович продовжував вивчати дію закарпатських мінеральних вод на організм людей: більш детально розроблювалися покази та протипокази направлення хворих на той чи інший курорт, вивчалися курортно-рекреаційні зони Закарпаття – обґрунтовувалася їх сутність та необхідні об'єкти інфраструктури з метою лікування, медичної реабілітації та профілактики захворювань. Проведені дослідження склали основу монографії про курорти Закарпаття, яка перевидавалася два рази (1977, 1985 рр.) [7] та навчального посібника [9].

Андрій Андрійович також був науковим керівником кандидатської дисертації М.І. Завадяка [1].

А.А. Сочка – відомий у краї історіограф курортів Закарпаття.

Знаючи, крім української та російської, словацьку, угорську, німецьку та англійську мови, міг користуватися матеріалами, які були опублікованими в іноземних виданнях. Ним підняті із забуття професор П. Кітайбела, який першим дослідив хімічний склад закарпатських мінеральних вод [5], закарпатський

доктор медицини Йосиф Дьєрдь – еволюціоніст додарвінівської епохи [6], а також вивчено історію розвитку курортів Закарпаття [4, с. 8–91].

Андрій Андрійович був учасником однієї із протизобних експедицій, які організовувались облздоров-відділом та університетом для огляду населення у гірських районах області.

Матеріали експедиції дали можливість професору В.М. Слишку, асистенту С.І. Добошу та А.А. Сочці розробити та запропонувати класифікацію захворювання щитоподібної залози, яка доповідалась у травні 1952 року на обласній конференції, присвяченій боротьбі із зобною хворобою в області [3].

Автори встановили, що дифузна, змішана та вузлова форми є послідовними стадіями розвитку зобної хвороби. Дифузний зоб необхідно розглядати як першу, змішаний зоб – як другу і вузловий зоб – як третю стадію зобної хвороби.

Запропонована класифікація давала принципово новий підхід до лікування зобної хвороби залежно від стадії: консервативний (медикаментозний) чи хірургічний.

Андрій Андрійович був активним учасником проведених на базі медичного факультету Ужгородського університету республіканських конференцій, які відбувалися за сприяння Київського НДІ клінічної медицини імені академіка М.Д. Стражеска та Київського НДІ клінічної та експериментальної хірургії, був відповідальним секретарем монотематичного збірника «Декомпенсація серця» (1973) та членом редколегії збірника «Ревматизм і пороки серця» (1970).

А.А. Сочка опублікував понад 250 наукових робіт у різних фахових медичних виданнях.

Методична робота

За розподілом функціональних обов'язків серед працівників кафедри Андрій Андрійович відповідав за методичну роботу: забезпечення студентів методичними розробками кожної теми практичного заняття, розподіл читання лекцій для студентів викладачами кафедри, складання питань для проведення підсумкового іспиту з терапії на 4-му курсі тощо.

У своїй роботі Андрій Андрійович був пунктуальним: до початку навчального року завжди були підготовлені методичні розробки тем, розподілені теми лекцій та інші матеріали.

Такі методичні розробки, як «План обследования и лечения терапевтических больных» [2] та «Клінічна оцінка лабораторних даних при захворюваннях внутрішніх органів» [8] були популярні не тільки серед студентів, але і серед молодих лікарів.

Ще один важливий напрямок роботи випав на долю Андрія Андрійовича – він разом з доцентом Ю.В. Рошковичом протягом багатьох років приймали річні екзамени на 4-му курсі (завідувач кафедри у цей час був членом ДЕК і приймав державні екзамени на 6-му курсі). Екзамени на 4-му курсі проходили на кафедрі у спокійній обстановці, оцінки виставлялися об'єктивно. За всі роки прийому екзаменів не було скарги з боку студентів чи якогось інциденту.

Лікувальна робота

Андрій Андрійович щотижня консультував лікарів та робив огляди хворих у загальнотерапевтичному відділенні Ужгородської міської лікарні. Це відділення було одним із найважливіх серед терапевтичних відділень, оскільки сюди надходили хворі з нез'ясованими діагнозами, і потрібно було, щоб консультував це відділення компетентний член кафедри, із практичним досвідом, але разом з тим толерантний та доброзичливий до колег. Таким був Андрій Андрійович Сочка. Лікарі завжди чекали його на обхід, адже Андрій Андрійович найскладніший випадок хвороби «розкладав по «поличках» і для лікуючого лікаря діагноз ставав зрозумілим.

Також цікаво проходили клінічні конференції щодо суперечливих діагнозів хворих. Організація цих конференцій була проста: у лікарні є чотири терапевтичні відділення (загальнотерапевтичне, пульмонологічне, гастроентерологічне і кардіологічне). З кожного відділення його завідувач пропонував хворого для клінічної конференції. У визначений день і час з усіх терапевтичних відділень сходилися у зал лікарі, лікуючий лікар доповідав клінічні та інструментально-лабораторні дані хворого. Лікарі (за згодою хворого) тут же його оглядали, проводили аускультацию та (при потребі) пальпацію хворого. Далі (без хворого) присутні обмінювалися думками, дискутували і здебільшого приходили до єдиної думки щодо діагнозу та лікування хворого. Інколи записувалася в історію хвороби окрема думка когось із лікарів. Андрій Андрійович вмів керувати клінічними конференціями.

Згодом А.А. Сочка також консультував лікарів та робив огляди хворих у кардіоревматологічному та гематологічному відділеннях обласної клінічної лікарні. Як говорили, Андрій Андрійович був лікарем від Бога.

Громадська активність

1. У 1953–1958 роках Андрій Андрійович був депутатом сільської ради с. Порошково Перечинського району.

2. Секретар обласного товариства терапевтів (1960–1980 рр.) [4, с. 2].

Маючи глибокі професійні знання, аналітичний розум, повагу колег та хворих, разом із тим був скромною і доброзичливою людиною. Помер 6 березня 2004 року, на 74 році життя. Похований на цвинтарі Кальварія.

У Андрія Андрійовича залишилася дружина, яка тривалий час працює в обласній клінічній лікарні ім. А. Новака, два сини та донька.

Син Володимир завідує ендоскопічним кабінетом в обласному онкологічному диспансері в місті Ужгород.

Син Андрій із сім'єю проживає та працює у Росії.

Донька Катерина – доцент на економічному факультеті Ужгородського національного університету.

Андрій Андрійович Сочка у пам'яті колег залишив по собі спомин як про вірного товариша, чуйну людину, висококваліфікованого викладача, який виховав не одне покоління лікарів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Завадяк М.И. Действие слабосульфидных вод и сочетание их с озокеритотерапией при ревматоидном артрите (по клиническим показателям и исследованием разновидностей тиоловых групп белков) : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. мед. наук / М. И. Завадяк. — Одесса, 1980. — 24 с.
2. План обследования и лечения терапевтических больных на догоспитальном и госпитальном этапах. — Ужгород, 1984. — 104 с.
3. Слышко В.Н. О классификации заболеваний щитовидной железы / В.Н. Слышко, С.И. Добош, А.А. Сочка // Научные записки Ужгородского гос. ун-та. Т. XV, медицинский сборник. — Львов : Изд-во Львов. гос. ун-та, 1955. — С. 33—38.
4. Сочка Андрій Андрійович. Державний архів Закарпатської області. Ужгородський державний університет. Відділ кадрів. Том 6. Особова справа працівників, звільнених у 2004 р. С—Х. — С. 1—97.
5. Сочка А.А. Перший дослідник хімічного складу закарпатських мінеральних вод / А.А. Сочка // Тези доповідей до XX наук. конфер. проф.-виклад. складу УжДУ. — Ужгород, 1966. — 3 с.
6. Сочка А.А. Закарпатский доктор медицины Йосиф Дьердь — эволюционист додарвиновской эпохи / А.А. Сочка, А.В. Фединец // Матеріали XXI наук. конфер. УжДУ (серія біологічна та медична). — Вид-во Київського ун-ту. — Київ, 1967. — 3 с.
7. Сочка А.А. Курорты Закарпатья / Л.М. Быкова, А.А. Сочка, Г.Л. Тронь. — К.: Здоровье, 1977. — 78 с. [2-е видання, перероблене і доповнене. — К.: Здоров'я, 1985. — 78 с].
8. Сочка А.А. Клінічна оцінка лабораторних даних при захворюваннях внутрішніх органів: навчальний посібник / А.А. Сочка, Й.І. Пічкач, Н.Г. Лукач. — Ужгород, 2003. — 134 с.
9. Сочка А.А. Фізичні та курортні методи лікування в ревматології: навчальний посібник / А.А. Сочка, А.А. Кашшай. — Ужгород: Ліра, 2005. — 116 с.

*Колектив кафедри факультетської терапії
Ужгородського національного університету*